

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250714

การพัฒนายุทธศาสตร์
สู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
จังหวัดสุรินทร์

ดร. วิเศษ ชินวงศ์

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
โดยความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ปีงบประมาณ 2554

การพัฒนายุทธศาสตร์
สู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
จังหวัดสุรินทร์

ดร. วิเศษ ชินวงศ์

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
โดยความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
ปีงบประมาณ 2554

**DEVELOPMENT OF STRATEGIES TOWARD EXCELLENCE
OF PROFESSIONAL PRINCIPAL
IN SURIN PROVINCE**

DR. WISET CHINNAWONG

Faculty of Education
Surindra Rajabhat University
Received funding from Surindra Rajabhat University
With the approval of National Research Council of
Thailand

2010

การพัฒนายุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์

DEVELOPMENT OF STRATEGIES TOWARD EXCELLENCE OF
PROFESSIONAL PRINCIPAL IN SURIN PROVINCE

ดร. วิเศษ ชินวงษ์

DR. WISET CHINNAWONG

บทคัดย่อ

250714

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้การวิจัยเชิงพรรณนาและวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยแบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา แบบสำรวจความต้องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์สภาพองค์การ และการประชุมกลุ่มเป้าหมายของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จากหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา งานวิจัยนี้ใช้วิธีกำหนดยุทธศาสตร์จากตาราง TOWS Matrix โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการบริหารการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ที่ได้จากการกำหนดมีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยการประชาพิจารณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 86 คน

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์ มีระดับของมาตรฐานวิชาชีพอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีความต้องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ และ จรรยาบรรณต่อตนเอง เป็นอันดับแรก โดยมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์ คือ ขาดทิศทางและนโยบายที่ชัดเจน ในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ ระบบการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเน้นความรู้มากกว่า คุณธรรมและจริยธรรม และการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง รวมทั้งการโยกย้าย ยังเกี่ยวข้องกับระบบอุปถัมภ์ของผู้แทนข้าราชการครูในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการเมืองในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์ มี 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ยุทธศาสตร์การสร้างวิสัยทัศน์ความเป็นเลิศ 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม 3. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา 4. ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษา 5. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการพัฒนา และ 6. ยุทธศาสตร์การสะท้อนผลตอบแทน

คำสำคัญ : การพัฒนายุทธศาสตร์ ความเป็นเลิศ วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

**DEVELOPMENT OF STRATEGIES TOWARD EXCELLENCE OF
PROFESSIONAL PRINCIPAL IN SURIN PROVINCE**

DR. WISET CHINNAWONG

Abstract

250714

This study. The purpose is to develop strategies to excellence of professional principal in Surin province. Using descriptive research and research methods combined (Mixed Method) collected quantitative data. With professional standards of management education. Surveys the development of professional standards for principals. Analyzed using frequency and percentage. And qualitative data collection. The analysis of the state organization. And the target group of experts in educational administration. Interviews with experts in educational administration. Agencies and educational institutions. Analyzed by content analysis. This research used the strategy of the TOWS Matrix by experts in strategic planning. Management education. And those directly involved in the strategy into action. Strategic assessment of the suitability and feasibility. The consensus of the stakeholders were 86.

The results showed that professional development of principals. The current situation is that principals in Surin province. Level of professional standards at a high level up to 80 percent with the development of professional standards in management, public relations and community relations. Opportunities to develop and conduct themselves in all situations. The First problems and obstacles in the development of professional principals in Surin is a lack of clear policy direction. Talent management in basic education as a system. The recruitment and selection of individuals to serve as principals focus on moral and ethical knowledge. And the placement and migration. Also associated with the host system instead of the teachers in the study area and local politics.

Strategies toward excellence in professional principals in Surin has six strategies are :

1. Strategies to create a vision of excellence
2. Strategic development of morality and ethics
3. Strategic capacity building, principals
4. Strategies for quality assurance
5. Strategic involvement. development and
6. Strategic reflection returns.

Keywords : strategy development, excellence , professional principal

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณวิจัย ปีงบประมาณ 2554 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และได้รับการอำนวยความสะดวกจาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ คุปรัตน์ รศ.ดร. บัญชา ชลาภิรมย์ ดร. วุฒิชัย เนียมเทศ ดร. สมเกียรติ ชิดไธสง ดร. รัตนา เชาว์ปรีชา ดร. ณัฐนันท์ ปันลายนาค และดร. พัทรินทร์ ศิริสุข ที่กรุณาให้สัมภาษณ์ ให้ข้อแนะนำและเสนอแนะเกี่ยวกับร่างแนวทางการพัฒนาศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จังหวัดสุรินทร์

ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสุรินทร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะในรายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จังหวัดสุรินทร์ ทั้งในขั้นตอนการวิเคราะห์ SWOT การสนทนากลุ่มเป้าหมายและการประชาพิจารณ์

ขอบคุณนายองอาจ คีประคอง นายจรัล เพ็ญประทุม นายทวีศักดิ์ อิจูรัตน์ นายयरยง ผิวอ่อน และนายเฉลิมชัย ถึงดี ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ที่กรุณาช่วยเหลือและประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูล และประสานผู้ทรงคุณวุฒิในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินกิจกรรมการวิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีได้เอื้อนาม และผู้มีส่วนสนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จนทำให้มีร่างยุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์ อันจะเป็นประโยชน์และเสริมสร้างให้การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศ ก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับในสังคมต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 การจัดการเชิงยุทธศาสตร์	11
1. ความหมายของยุทธศาสตร์	11
2. แนวคิดการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์โดยวิธี SWOT	20
ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาที่เป็นเลิศ	28
1. ความเป็นมา	28
2. ความหมายของความเป็นเลิศ	31
3. กรอบของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ	33
4. เกณฑ์คุณภาพเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ	64
5. คุณลักษณะสำคัญของเกณฑ์คุณภาพเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ	76
ตอนที่ 3 การพัฒนาวิชาชีพครู	79
1. การกำหนดวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม	79
2. การเข้าสู่วิชาชีพ	80
3. การดำรงอยู่ในวิชาชีพ	80
4. การควบคุมการประกอบวิชาชีพ	81
5. มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา	83
6. การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพครู	100

7. การพัฒนาวิชาชีพครูในต่างประเทศ	100
8. แนวทางใหม่เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูของไทย	105
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	112
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	129
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	130
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	131
การวิเคราะห์ข้อมูล	135
กระบวนการวิจัย	137
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	139
ผลการประเมินสภาพปัจจุบัน	141
ผลการประเมินความต้องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ	144
ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	147
การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อม	148
บทที่ 5 การพัฒนายุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	155
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมกลุ่มเป้าหมาย	156
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	157
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมพิจารณา	171
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	176
สรุปผลการวิจัย	176
ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	177
สรุปการอภิปรายผล	186
ปัจจัยสู่ความสำเร็จ	193
ข้อเสนอแนะ	194
บรรณานุกรม	196

ภาคผนวก**ภาคผนวก ก**

เครื่องมือในการวิจัย 208

ประเด็นการสัมภาษณ์ 213

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือ 216

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ SWOT 223

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประชุมกลุ่มเป้าหมาย 226

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เชิงลึก 228

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมพิจารณา 229

ประวัติผู้วิจัย

233

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ด้านความรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์	141
2	แสดงผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสุรินทร์	142
3	แสดงผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสุรินทร์	143
4	แสดงความต้องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ด้านความรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสุรินทร์	144
5	แสดงความต้องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสุรินทร์	145
6	แสดงความต้องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสุรินทร์	146
7	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายใน	148
8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอก	149
9	ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกกับ ความสัมพันธ์ TOWS Matrix	152

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย	7
แผนภาพที่ 2	องค์ประกอบในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์	17
แผนภาพที่ 3	ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายกับยุทธศาสตร์	18
แผนภาพที่ 4	ตารางวิเคราะห์ TOWS Matrix	27
แผนภาพที่ 5	กรอบของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ	33
แผนภาพที่ 6	การเรียนรู้ระดับองค์กรและระดับบุคคล	68
แผนภาพที่ 7	กระบวนการวิจัย	137